

SJAKK

Ved Knut Bøckman

Hårdt i OM

NAR DETTE LESES, er antagelig kampen om årets Oslo-mesterskap avgjort. Siste runde gikk på Blindern igår kveld, men for sent til at vi har kunnet få med resultatene. Situasjonen foran slutttrunden tydet imidlertid på at partiet Ulrichsen-Hoen ville få avgjørende betydning, eftersom de to lå i teten, men også Per Lindblom kunne blande seg inn i kampen om førsteplassen, med Øgaard, Johannessen, Kristiansen og Dahl like bak. Det har vært uhyre sterk kniving mellom de best plasserte gjennom turneringens annen halvdel.

Resultatene fra 9. og 10. runde:

9. r.: Dahl-P. Lindblom ½-½. Hauge-Kristiansen 0-1. S. Lindblom-Ulrichsen 1-0. Mundal-Øgaard ½-½. Hoen-Kvassheim 1-0. Bøckman-Johannessen 0-1.

10. r.: Øgaard-Hoen 0-1. Kvassheim-Bøckman 0-1. Kristiansen-S. Lindblom 1-0. Dahl-Hauge 1-0. P. Lindblom-Johannessen ½-½. Ulrichsen-Mundal 1-0.

Poengstillingen i teten foran siste runde var: Hoen 7½, Ulrichsen 7, P. Lindblom og Øgaard 6½, Johannessen, Kristiansen og Dahl 6 poeng. Partiet Hoen-Ulrichsen i siste runde er følgende avgjørende for mesterskapet.

Årets Oslo-mesterskap har vært gjennomført med et temmelig konsentrert program, og det er grunn til å yde all mulig honnør til de spillere som dette til tross har klart å gjennomføre turneringen i pen stil og med godt resultat ved siden av sitt

daglige arbeide. En slik turnering kan virkelig være litt av en kondisjonsprøve.

Overgangen til en ordning med Elitegruppe også i OM, har ført til at man ikke kan påregne noe som ligner walk over i noen runde. Denne gang bestod den 12 mann sterke gruppen av fire elitespillere (hvorav én IM) innen Norges Sjakkforbund, fire-fem kandidatspillere og de øvrige sterke mesterspillere. Dette krever i virkeligheten konsentrert innsats i hver eneste runde.

Eksempler: Leif Øgaard, som på det tidspunkt aspirerte sterkt til sluttseieren, måtte i 8. runde avfinne seg med remis mot Arnold Mundal, som ellers lå meget svakt an. Jarl Ulrichsen hadde gått ubeseiret gjennom 8 runder, da han møtte sin banemann i Steinar Lindblom. Undertegnede, som ellers har levert en temmelig skral innsats, våknet plutselig til dåd i 7. runde og berøvet Ragnar Hoen et halvpoeng (som også lett kunne ha blitt et helpoeng), hvilket kan koste ham mesterskapet. Erling Kristiansen lå høyst måtelig an etter 7 runder, da han plutselig ble som gjennfødt og gikk berserkergang frem til mål.

MIN PERSONLIGE poenghest er blitt nokså skrøpelig, selv om jeg har reddet meg unna bunnen. Sist kunne jeg muntre mine lesere med Ulrichsens viltre hest som knekket meg i 1. runde — i dag skal vi se mitt velfortjente nederlag mot Per Lindblom i runde 8.

Den samme Lindblom har vært en av turneringens store overraskelser — ikke fordi man betviler hans sjakklige dyktighet, men fordi han har vært svært passiv og deltok i sin siste større turnering ved NM i 1969. I dette OM har han imidlertid fått sin indian summer, om man har lov å bruke et slikt uttrykk om en mann som er et par år over de 40.

Siciliansk.

Hvit: Per Lindblom, OSS.

Sort: Knut Bøckman, OSS.

1. e4 c5 2. f4 Sc6

Hvits annet-trekk er usedvanlig, men kan lede inn i forskjellige systemer av siciliansk eller fransk. Sort har valget mellom adskillige svarmuligheter, hvorav g6 og løper-fianchetto på g7 kanskje er det mest nærliggende system. Den valgte forsettelse er imidlertid god nok.

3. Sf3 e6 4. Sc3 d6

Mer konsekvent er vel 4. -d5, men det har den betenkelighet at hvit etter d2-d4 kan påføre sort en singelbonde. Men det behøver ikke være noen svakhet.

5. d4 exd4 6. Sxd4 a6 7. Le3 Ld7 8. Sxc6 Lxc6 9. Ld3 Sf6 10. 0-0 Le7 11. De2 Dc7 12. Lf2 0-0-0?

En nesten utrolig feilbedømmelse. Et grovt feiltrekk eller en bukk kan hvem som helst begå når som helst, men en slik fatal klikk i dømmekraften skyldes enten total formsvikt eller generell sjakklig uformuenhet (i dette tilfelle kan jo årsaken diskuteres). Jeg likte

ikke å rokere kort fordi jeg fryktet hvits angrepspotensiell på kongefløen, men analyser synes å vise at faren ikke er overhengende — trekket e6-e5 først synes å forebygge angrepet og gi forholdsvis likt spill.

Selvsagt vurderte jeg hvits muligheter for oppmarsj på dronningfløyen, samt ofre av typen Lxa6, før jeg rokerte langt, og fant ikke disse avskrekkende. Men at jeg helt kunne overse den nærliggende offervarianten som straks følger, er ikke bra.

13. a4!

Nu ser jeg den også! Sb5 er en fryktelig trusel som straks avslører den sorte konges høyst ubekvemme posisjon. Faktisk har sort intet godt forsvar.

13. -d5 14. e5 Sd7 15. Sb5! Lxb5

15. -axb5 16. axb5 osv. er enda verre. og 15. -Db8 er en slags selvstrangulasjon.

16. axb5 a5 17. b6!

Var forutsett, men jeg håpet å klare meg i den følgende variant.

17. -Sxb6 18. Txa5 Sc4 19. Ta2

19. Ta8† Kd7 gir sort et viktig pusterom.

19. -Lc5 20. b3 Lxf2† 21. Dxf2 Sa5 22. Tfal Sc6

Det var denne posisjon jeg hadde tatt sikte på, i den tro at jeg skulle få konsolidert min stilling. Men i virkeligheten er stillingen ikke konsolidert, men kompromittert.

23. Lb5!

Dermed avsløres sorts problemer i all sin gru. Det nærliggende flukttrekk 23. -Kd7 fører ikke til noe på grunn av 24. Dc5!, som lammer den sorte stilling fullstendig (24. -b6?? 25. Lxc6† Dxc6 25. Ta7† og hvit vinner). Sort har heller ikke stort annet fornuftig å foreta seg — f.eks. vil en aksjon på

kongefløen teresser. for å prø men er k mum vil 23. -d4 Eller 2 hurtig sa 25. Tla Nu ha T8a4 elle gelig er ge deler et av trekk:

27. L Dette å se — publiku trekket ternativ 27. - Txb8† Txc5 osv. El 27. - Dxc5† Txb8 opp eft MEN vinne lom og Kat Hvite Sort

ikke å rokere kort fordi jeg fryktet hvits angrepspotensiell på kongefløyen, men analyser synes å vise at faren ikke er overhengende — trekket e6-e5 først synes å forebygge angrepet og gi forholdsvis likt spill.

Selvsagt vurderte jeg hvits muligheter for oppmarsj på dronningfløyen, samt ofre av typen Lxa6, før jeg rokerte langt, og fant ikke disse avskrekkelige. Men at jeg helt kunne overse den nærliggende offervarianten som straks følger, er ikke bra.

13. a4!

Nu ser jeg den også! Sb5 er en fryktelig trusel som straks avslører den sorte konges høyst ubekvemme posisjon. Faktisk har sort intet godt forsvar.

13. -d5 14. e5 Sd7 15. Sb5! Lxb5

15. -axb5 16. axb5 osv. er enda verre. og 15. -Db8 er en slags selvstrangulasjon.

16. axb5 a5 17. b6!

Var forutsett, men jeg håpet å klare meg i den følgende variant.

17. -Sxb6 18. Txa5 Sc4 19. Ta2

19. Ta8† Kd7 gir sort et viktig pusterom.

19. -Lc5 20. b3 Lxf2† 21. Dxf2 Sa5 22. Tfal Sc6

Det var denne posisjon jeg hadde tatt sikte på, i den tro at jeg skulle få konsolidert min stilling. Men i virkeligheten er stillingen ikke konsolidert, men kompromittert.

23. Lb5!

Dermed avsløres sorts problemer i all sin gru. Det nærliggende flukttrekk 23. -Kd7 fører ikke til noe på grunn av 24. Dc5!, som lammer den sorte stilling fullstendig (24. -b6?? 25. Lxc6† Dxc6 25. Ta7† og hvit vinner). Sort har heller ikke stort annet fornuftig å foreta seg — f.eks. vil en aksjon på

kongefløyen bare tjene hvits interesser. Jeg bestemmer meg for å prøve å få spill i d-linjen, men er klar over at det minimum vil koste en bonde.

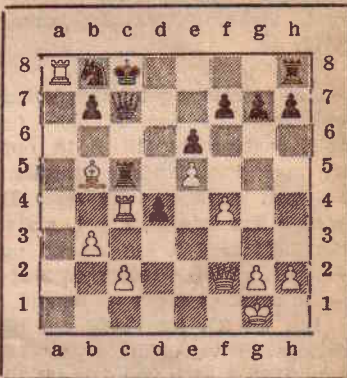
23. -d4 24. Ta3† Sb8

Eller 24. Kd7 25. Dxd4† med hurtig sammenbrudd.

25. Tla4 Td5 26. Tc4 Tc5

Nu hadde jeg regnet med 27. T8a4 eller 27. Dxd4, som antagelig er godt nok for hvit, begge deler. Men istedet kommer et av turneringens vakreste trekk:

Bøckman

P. Lindblom

27. Ld7+!!

Dette var Lindblom alene om å se — heller ikke et avansert publikum hadde fått øye på trekket. Sort har følgende alternativer:

27. -Dxd7 28. Txc5† Kd8 29. Txb8† osv. Eller 27. -Kd8 28. Txc5 Dxc5 (Dd7) 29. Txb8† osv. Eller tekstfortsettelsen:

27. -Kxd7 28. Dxd4† Ke7 29. Dxc5† Dxc5 30. Txc5 Sd7 31. Txb8 Sxc5 32. Tb8, og sort gav opp etter få trekk.

MEN JEG KLARTE DA å vinne et og annet parti innimellom også. Dette er fra 6. runde. Katalansk.

Hvit: Knut Bøckman, OSS.

Sort: A. Mundal, Akademisk.

1. c4 Sf6 2. Sc3 e6 3. g3 d5 4. d4 c6 5. Lg2 Lb4

Apningstrekket c4 er et fleksibelt trekk som kan føre til meget rart — dette går nærmest over i en katalaner, men jeg er skeptisk til sorts siste trekk. Mer rimelig virker 5. -dxc4.

6. a3 Lxc3 7. bxc3 Da5 8. Dc2 dxc4

På 8. -Se4 hadde fulgt 9. Lb2, og senere a4 og La3. Hvits lørpar bør være et klart aktivum i denne stilling.

9. Sf3

På 9. e4 følger 9. -e5!

9. -Sbd7 10. 0-0 e5 11. Df5!

Tydeligvis en stor overraskelse for sort, og et høyst originalt trekk. Det baserer seg altså på at sorts e-bonde blir bundet, fordi Da5 henger. Om nu 11. -Dxc3 følger 12. Ld2 fulgt av slag på e5, og hvit blir stående glimrende. Sorts beste fortsettelse er muligens 11. -g6 12. Dg5 h6 (Se4 13. De3!) 13. Dh4, hvorpå sort kan erobre en bonde, men blir uheldelig svak på de sorte feltene på kongefløyen.

11. -Sb6(?) 12. Dxe5 Dxe5 13. Sxe5

Mundal mente dette dronningbyttet skulle være til hans fordel, men det tror jeg er en feilvurdering. Hvit får et fryktinngydende sentrum.

13. -Sfd5 14. Ld2 f6 15. Sf3 Le6 16. e4 Sc7

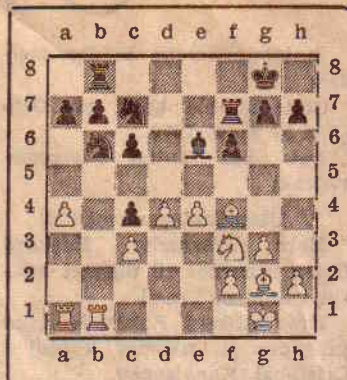
Bedre var nok 16. -Se7, men det var ikke så lett å se på dette tidspunkt. Men hvit blir iallefall stående best.

17. a4!

Gjør det klart hva som er sorts hovedproblem — den uharmoniske dronningfløyen. 17. -a5 strander på 18. Tfbl. Sort mente at han nu burde ha renonsert på rokaden og holdt kongen i sentrum, men problemene kommer allikevel.

17. -o-o 18. Tfbl Tab8 19. Lf4! Tf7

Mundal

Bøckman

20. d5!

Et avgjørende gjennombrudd i sentrum. Sort må slå — på f. eks. 20. -Lg4 følger 21. dxc6 og vinner (21. -bxc6? 22. a5, og 22. -Sd7 strander på 23. -Lxc7).

20. -cxd5 21. Sd4 Lg4 22. a5 Sba8 23. exd5 g5 24. Le3 Td7 25. h3!

Et viktig mellomtrekk — Td7 skal stå ugadert.

25. -Lh5 26. Sc6!

Trekket har lurt i vannskorpen en stund, men kommer nu med full styrke.

26. -Te8 27. Txb7 a6 28. Lc5

Stillingen er nu håpløs for sort, og har vel vært det en god stund. Mot truselen 29. d6 har sort knapt noe brukbart forsvar. Han velger å gi kvaliteten:

28. -Txd5 29. Se7† Txe7 30. Lxe7

Her kunne hvit også ha tatt kvalitet nr. 2 ved 30. Lxd5† Sxd5 31. Lxe7, men det spiller mindre rolle. Hvits mørke løper er like meget verd som noen kvalitet.

30. -Td3 31. Lxf6 Lf3 32. Lxf3 Txf3 33. Le5 Tf7 34. Tb8† Tf8 35. Txf8† Kxf8 36. Tdl Se6 37. Td6, og sort gav opp.

for dårlig svartspill!